

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babes-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Szociológia és Szociális Munka Kar
1.3 Intézet	Magyar Szociológia és Szociális Munka Intézet
1.4 Szakterület	Szociális Munka
1.5 Képzési szint	alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Szociális Munkás

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	DEVIANCIA ÉS SZOCIÁLIS KONTROLL						
A tantárgy kódja	ALM 2303						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. MÜLLER-FABIAN ANDREA, docens						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve							
2.4 Tanulmányi év	II	2.5 Félév	I.	2.6. Értékelés módja	Parciális vizsga, félévi vizsga	2.7 Tantárgy típusa	kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	14
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					15
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					14
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					15
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					6
Vizsgák					6
Más tevékenységek: (pl. börtönlátogatás)					2
3.7 Egyéni munka össz-óraszama					58
3.8 A félév össz-óraszama					100
3.9 Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	• -
4.2 Kompetenciabeli	• -

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás	• A diákok kikapcsolt mobiltelefonnal vegyenek részt az előadásokon és
----------------	--

lebonyolításának feltételei	a szemináriumokon. Nem megengedett a diákok késése az előadásokról és szemináriumokról. Az előadások 50%-án való részvétel.
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> A szemináriumi projekt/házi feladatok leadási határidejét az előadó tanár a diákokkal közösen határozza meg. Ezek későbbi leadása nem megengedett csak kivételes/objektív okok miatt. A határidő átlépése pontlevonást von maga után, ezt az előadótanár a félév elején tudatja a diákokkal. A szemináriumok 70%-án való részvétel.

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<p>C1. Információgyűjtés, dokumentáció, probléma azonosítás, értékelés és beavatkozás előkészítése a bűnözői viselkedés visszaszorítása érdekében egyéni, családi, közösségi és társadalmi szinten. (Fogalmak tisztázása, fontosabb elméletek ismertetése, a meglévő programok és projektek értékelése, megelőzést célzó programok kidolgozása).</p> <p>C2 Adatállományok és adatrendszerek kezelése</p> <p>C3 Társadalmi problémák vizsgálata, közpolitikai stratégiák és szociális politikák alkalmazása</p> <p>C4 Társadalmi problémák és konfliktusok feltárása, elemzése (magyarázata), és megoldása közösségekben és szervezetekben.</p> <p>C5 Szakmai tanácsadás és társadalmi integráció</p>
Transzverzális kompetenciák	<p>CT1 Szakszerű, hatékony, pontos és felelősségteljes munkavégzés, a szakmai etikai normák betartásával</p> <p>CT3 Információs források és kommunikációs erőforrások, valamint IT támogatott továbbképzési eszközök hatékony használata (internetes források, sajátos softverek, online előadások) románul és idegen nyelven</p>

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	Az előadás általános célja: a deviáns viselkedés elméleti alapjainak a tanulmányozása, elemzése és összehasonlítása; konkrét esetek elemzése, beavatkozási tervek kidolgozása.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<p>Az előadás célkitűzései: A deviancia és bűnözés többszempon্তু megközelítése (biológiai, pszichológiai, szociológiai elméletek); a devianciáról és bűnözésről szóló könyvészet ismertetése; a hallgatók felkészítése arra, hogy az olvasottakat a kutató szemével elemezzék; azon képességek fejlesztése, mely alapján az elméletben tanultakat hasznosítani tudják a deviáns és bűnöző személsékekkel való munkában.</p> <p>A szemináriumok célkitűzése: a szakirodalom, az eredeti írások megismerése és elemzése, esetelemzés, kutatási-, és beavatkozási projektek kidolgozása a deviancia szempontjából vulnérabilis populációkra nézve.</p>

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A DEVIÁNS VISELKEDÉS ELMÉLETI ALAPJAI A deviáns viselkedés értelmezési keretei <ul style="list-style-type: none"> • társadalmi normák • társadalmi normalitás, szociális eltérések • a deviancia fogalmi meghatározásai	előadás	1 előadás
2. A DEVIÁNS VISELKEDÉS ELMÉLETI ALAPJAI A deviáns viselkedések magyarázatai - devianciaelméletek <ul style="list-style-type: none"> • biológiai elméletek<ul style="list-style-type: none"> - testalkattal kapcsolatos magyarázatok, - öröklődés kontra tanulás, - kromoszóma-rendellenességek, - biokémiai magyarázatok	előadás	1 előadás
3.4. A DEVIÁNS VISELKEDÉS ELMÉLETI ALAPJAI A deviáns viselkedések magyarázatai - devianciaelméletek <ul style="list-style-type: none"> • pszichológiai elméletek<ul style="list-style-type: none"> - a szocializáció elégtelenségei, - személyiségjegyek - öngyilkos, alkoholisták, bűnözők, - pszichopatológia - személyiségzavarok: antiszociális személyiség, borderline, elkerülő sz., dependens sz., skizoid	előadás	2 előadás
5.6. A DEVIÁNS VISELKEDÉS ELMÉLETI ALAPJAI A deviáns viselkedések magyarázatai - devianciaelméletek <ul style="list-style-type: none"> • szociológiai elméletek<ul style="list-style-type: none"> - társadalmi struktúra- Durkheim, Merton-, - kulturális hatások - társadalmi dezorganizáció, differenciális asszociáció, kulturális konfliktus, szubkultúra elmélet-, - stigmatizációs elméletek, - társadalmi kontroll elméletek	előadás	2 előadás
7. TÁRSADALMI KONTROLL <ul style="list-style-type: none"> - Konformitás és engedelmesség - Informális és formális társadalmi kontroll - Jogszabály és társadalom		
8. DEVIÁNS VISELKEDÉSFORMÁK <ul style="list-style-type: none"> • Klasszikus devianciák<ul style="list-style-type: none"> - az alkoholizmus, - kábítószer fogyasztás, - öngyilkosság, - mentális betegségek	előadás	1 előadás
9. DEVIÁNS VISELKEDÉSFORMÁK	előadás	1 előadás

<ul style="list-style-type: none"> • Bűnözés - okai (makrostrukturális okok, mikrostrukturális okok, individuális okok) 		
10. DEVIÁNS VISELKEDESFORMÁK <ul style="list-style-type: none"> • Bűnözés - elkövetői típusok (gyermek-, és fiatalkorú bűnözők, női bűnözők) - elkövetési típusok (vagyon elleni, erőszakos, stb.) 	előadás	1 előadás
11. DEVIÁNS VISELKEDESFORMÁK <ul style="list-style-type: none"> • Bűnözés - elterjedtsége, mérése - prevenciós lehetőségek (programok) 	előadás	1 előadás
12. BŰNÖZÉSI STATISZTIKÁK	előadás	1 előadás
13. DEVIÁNS VISELKEDESFORMÁK <ul style="list-style-type: none"> • A deviáns viselkedés egyéb formái: - Szexuális devianciák (szexuális funkciózavarok, nemi identitás problémái, szexuális parafiliák, egyéb) 	előadás	1 előadás
14. DEVIÁNS VISELKEDESFORMÁK <ul style="list-style-type: none"> • A deviáns viselkedés egyéb formái: - Vallási devianciák 	előadás	1 előadás
Kötelező könyvészet: <ul style="list-style-type: none"> • Adler, F., Mueller, G.O.W., Laufer, W.S.(1998): <i>Kriminológia</i>. Budapest: Osiris, 2000, p. 156, 169-171, 179-180, 219-222, 227-248, 268-276, 311-335 handout • Beck Aaron T., Prisoners of hate. New York : Harper-Collins Publishers, 1999., (Bibl. Pedagogie) • Durkheim, E. (1982): <i>Az öngyilkosság</i>. Budapest: KJK (BCU) • Giddens, A. (1995): <i>Szociológia</i>. Budapest: Osiris Kiadó, 137-175 (BCU) • Gönczöl K.- Kerecsi K. /válogatta és szerk./: A deviancia szociológiája. Szöveggyűjtemény a szociális szakképzés számára Budapest, T-Twins Kiadó 1993. • Merton, R.K. (2002): <i>Társadalomelmélet és társadalmi struktúra</i>. Budapest: Osiris, 201-278. pg. (BCU) • HOWELL James C., Preventing & reducing juvenile delinquency. Thousand Oaks, Calif.: Sage Publications, 2003. (Bibl. Sociologie) • Müller-Fabian Andrea, Delincvența juvenilă în România după 1989. Cluj-Napoca: ACCENT, 2015. (BCU) • Godwin Maurice Grower, Criminal psychology and forensic technology, CRC Press, LLC, 2001-handout, 20 pg. 		

- Reynolds, W., Miller, G., Handbook of psychology. Educational psychology. Vol. 7, John Wiley & Sons, Inc., 2003, handout, 27 pg.

Ajánlott könyvészet:

- Dér Mária: Az ártatlanság kora: Gyermekbűnözés Budapesten. In: Belügyi Szemle, 2001. 7- 8. sz. – p. 125-148.
- Elekes Zsuzsanna: A család hatása a fiatalok alkohol- és drogfogyasztására, valamint egyéb viselkedészavaraira. In: Emberi viszonyok : Cseh-Szombathy László tiszteletére / szerk. Spéder Zsolt, Tóth Pál Péter. – Budapest : Andorka Rudolf Társadalomtudományi Társaság, Századvég Kiadó, 2000. – p. 161-180.
- Fekete Erzsébet: Droghatások és kezelési lehetőségek a fiatalkorú bűnelkövetők körében. In: Belügyi Szemle, 2002. 2-3. sz. – p. 134-139.
- Kisida Erzsébet: A fiatalkorúak deviáns magatartását befolyásoló tényezők. In: Iskolakultúra, 2002. 1. sz. – p. 90-93.
- Molnár József: Ifjúkori bűnözés. In: Info- társadalomtudomány, 1991. 16. sz. – p. 37-42.
- Németh Zsolt: Ifjúkori bűnözés, drogfogyasztás – a rendőrség a gyermekvédelmi együttműködés rendszerében. In: Belügyi Szemle, 2002. 1. sz. – p. 20-32.
- Pásztor Miklósné: Ma utcagyerek, holnap bűnöző?. In: Belügyi Szemle, 2002. 1.sz. -p.3-19.
- Ruzsonyi Péter: A fiatalkorú bűnelkövetők zárt intézeti kezelésének nemzetközi tendenciái. In: Belügyi Szemle, 2002. 2-3. sz. – p. 115-133.
- Sárík Eszter: A gyermek- és fiatalkori bűnözés napjainkban. In: Belügyi Szemle, 2001. 2. sz. – p. 48-60.
- Király Réka Zsuzsa: A gyermekbűnözés kriminológiai ismérvei. In: Belügyi Szemle, 2000. 12. sz. – p. 41-48.
- Sárík Eszter: Valóban az erőszak a főszereplő? : A gyermek- és fiatalkori bűnözés helyzete és tendenciái napjainkban. In: Belügyi Szemle, 2000. 7-8. sz. – p. 57-68.
- Sárík Eszter: A gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzési lehetőségei. In Család gyermek ifjúság. 2000. 2. sz. – p. 4-14.
- Szűcs Anikó: Miért a DADA?. In: Belügyi Szemle, 2002. 1. sz. – p. 33-51.
- Vavró István: A fiatalkori bűnözés, a bűnözés jövője. In: Info-társadalomtudomány, 1993. 26. sz. – p. 57-64.
- Vavró István: Fiatalkorú elítéltek, 2000. In: Belügyi Szemle, 2002. 1. sz. – p. 52-58.
- Gross Hans, Criminal psychology, www.Abika.com

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Szeminárium keretek, témák – tevékenységek és kötelezettségek illetve az értékelési feltételek ismertetése és megbeszélése. A bibliográfiai, kötelező olvasmány-rendszer bemutatása.	A szemináriumi terv és a kötelező olvasmányok elektronikus változatának kiosztása.	1 szeminárium
2. Társadalmi normalitás, szociális eltérések	Összehasonlítás, elemzés	1 szeminárium
3. A deviáns viselkedés meghatározásának kritériumai	Előadás, elemzés, megbeszélés	1 szeminárium
4. A devianciaelméletek tipológiája	Elemzés, összehasonlítás, megbeszélés	1 szeminárium
5. Anómia	Elemzés, megbeszélés	1 szeminárium
6. A deviáns viselkedés magyarázatai	összegzés	1 szeminárium
7. A deviáns viselkedés kialakulása	Film nézés, megbeszélés	1 szeminárium
8. A deviancia formái	megbeszélés	1 szeminárium
9. Bűnözés	megbeszélés	1 szeminárium
10. Gyermek-és fiatalkorú bűnözés	Megbeszélés és	1 szeminárium

	Esetelemzés	
11. Felnőtt bűnözők	Megbeszélés és esetelemzés	1 szeminárium
12. Női bűnözés	Megbeszélés és esetelemzés	1 szeminárium
13. Bűnmegelőzési programok, projektek	meglévő programok ismertetése, beavatkozási terv készítése, megbeszélés	1 szeminárium
14. Bűnmegelőzési programok, projektek, feedback	Prevenációs terv kidolgozása, megbeszélés, feedback	1 szeminárium

Kötelező könyvészet:

- Andorka R.: Bevezetés a szociológiába Budapest, Osiris Kiadó 1997. 512-545.
- Giddens, Anthony: Szociológia Budapest, Osiris Kiadó 1995. 137-176.
- Gönczöl K.- Kerezsi K. /válogatta és szerk./: A deviancia szociológiája. Szöveggyűjtemény a szociális szakképzés számára Budapest, T-Twins Kiadó 1993.
- Illyés S.- Darvas Á. /szerk./: Beilleszkedési zavarok. Szöveggyűjtemény I.-II. Budapest, Tankönyvkiadó 1991. Főisk. jegyzet, J 12 241, 12 241/a. I.köt.: 5-31., 58-106., 154-186. II.köt.: 5-40., 80-88., 119-125., 142-156., 159-175., 213-252., 261-298.
- Freeman, Richard B.: Miért követ el sok amerikai férfi bncselekményt? Esély, 1997.6. 28-40.
- Webb, J., Willard, William: Hat amerikai indián törzs öngyilkossági szokásai In: Deviaciók /Szerk. Bíró J.) 53-68. Budapest, Új Mandátum Kiadó 1998.

Opcionális könyvészet:

- Andorka R.: Társadalmi problémák szociológiája Budapest, Tankönyvkiadó 1990. Főisk. jegyzet, J 12-232. 109-149. Vagy in: Társadalmi ismeretek. Szöveggyűjtemény (szerk. Mányai Judit). Jászberény, Jászberényi Tanítóképző Főiskola Társ. tud. és Közműv. Tsz., 1996. 101-120.
- Buda B. - Füredi J. /szerk./: Az öngyilkosság pszichés háttere. Esettanulmányok. Budapest, Medicina Kiadó 1987.
- Buda B.- Bonta M. /szerk./: Viselkedés? Betegség? Társadalmi probléma? Alkohológiai Kiskönyvtár 8. Budapest, Medicina Kiadó 1985.
- Buda B.: Az alkohológia új távlatai. Utak az alkoholproblémák megértéséhez, megelőzéséhez és korai kezelésbeviteléhez. (Válogatott tanulmányok) Budapest, Alkoholizmus Elleni Bizottság 1992.
- Csernus I. - Dobai B.- Tárnok A.: Drogma Budapest, Mono Kft. - Konkrét könyvek Kft. 2003. SBN 963 86416 2 2
- Durkheim, E.: Az öngyilkosság. Szociológiai tanulmány Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó 1967.
- Harmath P.: Az antipszichiátria fogadtatása Magyarországon. Magyar Tudomány 1992.1.69-97.
- Erős F.: Laing és az antipszichiátria. In.: A válság szociálpszichológiája Budapest, T-Twins Kiadó, 1993. 73-89.
- Gönczöl K.: Devianciák, bűnözés és a megelőzési stratégia. Társadalmi Szemle 1994.5. sz. 40-54.
- Gönczöl K. - Korinek L. - Lévai M.: Kriminológiai ismeretek , bűnözés, bűnözéskontroll Budapest, Corvina, 1998.
- Jankowski K.: Pszichiátria és humánium Budapest, Gondolat Kiadó 1979.
- Kelemen G.: Szenvedélybetegség, család, pszichoterápia (Addiktológiai és pszichoterápiai tanulmányok) Pécs, Pro Pannónia Kiadói Alapítvány 2001. ISBN 963 9079 69 3
- Laki L.: Munkanélküliség és bűnözés. Esély 1992.5.sz. 45-62.
- Münnich I. - Szakács F. /Válogatta és kontrollszerk./: Bűnöző fiatalok. A bűnözés megelőzésének kérdései. Válogatás kriminálpszichológiai tanulmányokból Budapest, Tankönyvkiadó 1990. Egységes jegyzet. J 2-1600
- Rácz J.: Ifjúsági szubkultúrák és fiatalkori "devianciák". Budapest, Magyar Pszichiátriai Társaság 1989.
- Rácz J.:A fiatalok életmódja, egészségi állapota és devianciája közötti összefüggések

- INFO-Társadalomtudomány 26.(1993.okt.) Az ifjúság helyzetéről. 21-28.
- Valkai Zs.: Miért isznak a nők? Budapest, Magvető Kiadó 1986.
- Vavró I.:A fiatalok bűnözése, a bűnözés jövője. INFO-Társadalomtudomány 26.(1993.okt.) Az ifjúság helyzetéről. 57-64.
- Wacquant, Loïc: A nyomor börtönei. A „zéró tolerancia” világméretű terjedése Helikon Kiadó, Budapest, 2001.
- Whyte, W.F.: Utcasarki társadalom. Egy olasz szegénynegyed társadalmi szerkezete Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 1999. ISBN 963 9158 56 9
- Ken Kesey: Száll a kakukk fészkére. Budapest, Európa 1977.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A tantárgy tartalmának a kidolgozásához, gyakorló szociális munkások javaslatát is figyelembe vettük, találkozót szervezve az érdekelte intézmények képviselőivel. Ugyanakkor, a tanterv kidolgozásánál figyelembe vesszük más intézetben és más egyetemen oktató tanárok véleményét. A találkozók célja feltárni az alkalmazók igényeit és a tantárgy összehangolását más intézeteknél oktatott tantárgyakkal.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	6 p ismeret ellenőrző teszt	teszt	60%
10.5 Szeminárium / Labor	4 p szemináriumi tevékenység: amiből 3 pont referátum és házi feladatok és 1 pont a szemináriumokon való aktív részvétel (10-jelenlét)	A házi feladatok, projektek tartalmát a szemináriumot vezető tanár közösen egyezteteti a diákokkal, és félév elején közli ezeknek a leadási határidejét.	40%

10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei

- Minimum 10 jelenlét a szemináriumokon és 7 jelenlét a kurzusokon szükséges ahhoz, hogy a hallgató részt vehessen az írásbeli vizsgán és figyelembe legyen véve a szemináriumi tevékenységre kapott pontszám.
- Az írásbeli vizsgán kötelező az 50% (3p) elérni ahhoz, hogy a szemináriumi tevékenység figyelembe legyen véve a végső jegy kiszámításánál, illetve az összes szeminárium-labor tevékenysége el kell legyen fogadva. Amennyiben a hallgató nem tesz eleget ezeknek a követelményeknek, nem mehet át a vizsgán.
- Amennyiben a házi feladatokkal kapcsolatos követelményeket részben teljesítette a hallgató, akkor a kapott pontszám figyelembe lesz véve a következő vizsga alkalmával.
- A másolás maga után vonja a vizsgáról való kizárást, illetve a házi feladatok-referátumok semmisnek nyilvánítását.

Kitöltés dátuma

Előadás felelőse

Szeminárium felelőse

2019.03.29

Dr. Müller-Fabian Andrea, docens

Dr. Müller-Fabian Andrea, docens

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató

2019.04.02.

dr. Veres Valér

Handwritten signature or initials in blue ink.